

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на пів рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
а місяць 1-70 кор.

За границею:

пів рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Подвоєне число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Засада загального права виборчого.

(X) Виборча комісія взяла собі очевидно до серця слова міністра-президента бар. Бека «З сеї точки, на якій ми опинили ся, нема вже відвороту», бо скорий поступ в обрадах над реформою виборчою стає вимовним сего доказом. Приступаючи до дальшої роботи після літної перерви, мала комісія передовсім докінчити поділу округів виборчих і розділу мандатів після народностей, котрі що до Чех відрочено, але треба було відтак рішити головну засаду, себ то питане що до загальности виборчого права. Можна було сподівати ся, що головні противники виборчої реформи, котрі зазначили своє становище при першій читанні пропозиції, доложать всяких заходів, щоби сю реформу ударемнити, котра їм видає ся небезпечною для загального ладу в державі. Тут можна було сподівати ся цілої повені внесень, котрі мали би метою, як не повалити головну засаду що до загальности виборчого права, то бодай її звихнути і випачити, відняти їй вістрє звернене проти упривілейованих верств суспільности. Про такі внесеня були вісти в ріжних днівниках. Деякі стороництва висловлювали погляди про потребу п'ятилітнього засидження, яко услівє виборчого права, инші знов домагали ся більше голосів для всяких управнених до голосованя.

Одначе ті сподіваня лише в дуже незначній часті сповнили ся. Проти загальности виборів взагалі ніхто не виступив в комісії. Замість п'ятилітнього засидження домагано ся лише дволітнього, але по короткій розправі прийнято однорічне засидженє після правительственої пропозиції. Таким способом в другім дні після відкритя засідань виборча комісія ухвалила головну постанову закону, якою признає ся тождому повнолітньому горожанинови мужеского пола виборче право.

Ся ухвала що до головної постанови закона запала одначе так скоро тому, позаяк прихильники плюральної системи надумали ся не розпочинати боротьб: при розправі над новим засадничим законом, але бажають се зробити в розправі над виборчою ординацією, котра опреділяє загальне право виборче, яко рівне право і виразно кождому виборцеві признає лише оден голос. Сего способу бажають противники виборчої реформи ужити при виборчій ординації

тому, позаяк она не вимагає двох третин голосів, як основний закон державний, так що вистарчає звичайна більшість щоби перевести плюральну систему. Всеж таки замітно, що в так короткім часі, протягом двох днів, ухвалено головну засаду про загальність виборчого права, коли навіть без нараженя на докір обструкції противники виборчої реформи могли би були ріжними запитами і проволочи розправи. Очевидно на противників виборчої реформи вплинуло рішуче становище міністра-президента, котрий виразно заявив, що вже нема в сій справі відвороту! Всі зрозуміли, що виборча реформа мусить бути переведена. Вправді Німці починають непокоїти ся сею обставиною, що загальне право виборче зробить з них «много надійну меншість», як сими днями в Мерані висловив ся посол Грабмаєр, а так само в Дрезні зібрані недавно Німці висловили побоюванє, що Австрія стане державою славянського і покладають свої надії на Шенериянців, що они виступлять в обороні німецького живла в Австрії. Занепокоїло Німців також внесене д-ра Старжинського, котрий радби при сій нагоді осягнути розширене автономії соймів, против чого виступив пос. Василько, зазначивши, що Русини мусять сему так довго опирати ся, поки не буде переведена рівноправність обох в Галичині народностей. Посол Штайн заповів за ддя того на перше засіданє вівторок поновленє наглого внесеня про відокремленє Галичини і Буковини, над котрим вже раз була переведена в посольській палаті розправа.

Як бачимо, трудностей до усунєня буде ще чимало, одначе і їх можна буде побороити, бо всі чують се, що вже нема відвороту!

„День Івана Котляревського“.

У нас минув тихо та незамітно день 12. вересня (29. серп. ст. ст.), як роковини народин полтавского жайворонка — благовістителя, а они повинні бути, попри роковини смерти Тараса, які припадають на весну, розбудженєм і окрасою серед довгих осінних вечерів. Послухаймо лиш, що в тім згляді пише «Рідний край».

Наближає ся 29. серпня — день, в який 137 літ тому назад народив ся на світ той, хто став славою Полтави — І. П. Котляревській.

День сей, на нашу думку, слід за-

значити, як день, найтісніше звязаний з памятю оновителя української літератури сього вічного джерела народної освіти. Гень сей слід визначити як «День Івана Котляревського» переважно через те, що святкування його памяти в тойже термін (місяць і число), коли він народив ся, найміцніше звяжеть ся з відрожденням всього життя народу українського, що настало в наші дні, вже невпинно готує новий громадський і державний лад в зворушених глибинах народного світогляду і його самовизначення.

Коли всякий історичний народ має свої народні свята, свої світлі дні, і має днів таких тим більше, чим більше свідомим життям жив на світі народ той, то і нам Українцям прийшла пора — не тільки найповніше і найциріше напружить всю свою силу, щоби злагодить великі сучасні справи, а прийшла пора — наколи, як тепер — і в минулому своєму визначить всі світлі моменти, події і тих діячів, що сприяли поступові українського народу в його надзвичайно тяжкому історичному житті.

З такого погляду «день Івана Котляревського» може бути визначений, яко свято, не в одній Полтаві, що виявила світові сього свого славного сина, а й по всій Україні поряд з святом Тараса Шевченка, могутнього духовного сина Івана Котляревського, котрого він і возвеличив, як свого «батька».

Суспільство широкої України, в се твердо ми віримо, пильно подбає, щоби в сі часи великого руху народу українського — руху одночасного з напруженням всіх сил усіх народів неосяжної російської держави — «День Івана Котляревського» не пройшов як день звичайний, день звичайної роботи, звичайного настрою, — бо день сей має ту вагу, щоби стать святом народним на Україні, бо Україна без сього не виявить себе і того, що вона має, перед иншими братьніми народами, зеднаними з нею надзвичайно великим історичним моментом нашого „слушного часу“.

„День Івана Котляревського“, коли він стане урочистим днем, який кождого року святкувати муть на Україні, буде заслуженною пошаною оновителєві українського слова, якою звичайно шанують свідомі народи своїх найвидатніших діячів рідного слова.

Є ознака, що Полтавське суспільство, якому найближча світла пам'ять Івана Котляревського, має пильні заходи, щоби спорядити його свято, як най

краще, і в найближчому часі після 29. сього серпня.

Нехай же се свято нагадає, хоч не в повній мірі, недавні незабутні дні Котляревського у Полтаві і викличе той високий настрій в нашому суспільстві, який був під час відкриття пам'ятника славному нашому письменникові.

Л. П.

По Україні.

Український клуб в Петербурзі.

Ще на провесні цього року деякі земляки наші у Петербурзі подали заяву столичному градоначальникові, що вони засновують Український клуб на основі закону 4-го марта 1906 року. Хоч по закону такі заяви повинні розглядати ся протягом не більш двох тижнів, або одного місяця, але якісь формальні суперечки (про те, хто повинен президентувати у губернському присутствіі по справах про спілки, товариства й союзи усякого роду) затягли діло так, що тільки 17-го сього серпня поданий у присутствіі статут українського клубу був зареєстрований. Тепер клуб може прилюдно розпочинати свою діяльність і в Петербурзі і по всій російській державі, засновуючи по різних місцях свої відділи. По статуту своєму клуб може приймати участь в виборівій агітації, організувати бесіди, відчити, реферати, видавати періодичні і неперіодичні видання, листки, відозви то-що. Тепер, коли ми живемо перед виборами у державну думу, дуже корисно було б, щоб коло Петербурського Українського клубу гуртували ся усі земляки, які признають, що для нашого краю окрім загальних свобод людини треба ще добувати і національно-політичні права у межах хоч би тієї програми радикально-демократичної партії, яка була оголошена ще то-рік у Полтавщині, а потім надрукована і особими відбитками. На зборах при виборній агітації пункти цієї програми могли б бути ще більше з'ясовані для усіх, хто би зхотів записати ся у філії клубу. Через те, що клуб у Петербурзі може допомогти земляку у передвиборчій агітації, що має практичне значіння, подаю для читачів «Рідного Краю» весь статут у перекладі з російської мови, на якій він був подан у С.-Петербурзьке губернське присутствіє.

Катеринославське товариство „Просвіта“.

У Катеринославі на користь українського народу працює зараз товариство «Просвіта». Діяльність свою розпочало товариство зовсім недавно, усього 2 місяці, і ця діяльність ще не встигла прийняти бажаної сили і розміру.

Думка про потребу завести якусь інституцію, котра би працювала для України, давно вже виникла серед катеринославських Українців. Ще рік назад був поданий на ствердження Устав Товариства, який і був стверджений 10. октябрю 1905 р. Але в той час діяльність Товариства зовсім не розпочиналась. Були, правда, скликані загальні збори членів, обібрали Раду, позаписувались у секції, — але на тому діло й стало. Бурливі часи, які настали після 17. октя-

брю, мало сприяли роботі Товариства, а ще до того, більшість членів Товариства не хотіли користуватись ствердженням уставом, і балакали про новий устав. Але поки йшли балачки та збори, тим часом було заведено по Катеринославщині «воєнне положеніє», котре зараз же перепинило усяку діяльність деяких культурно-просвітних інституцій. І Товариство «Просвіта» замовкло, і мовчало аж до 3. юня. Цього числа знову були скликані збори членів. Збори ухвалили прийняти уже стверджений Устав, аби тільки швидче приступити до діла. Всі бачили, що Устав не доладний, але життя вимагало праці для рідного краю, і тому то ухвалили скористуватись цим уставом, маючи на далі його змінити відповідно обставинам і потребам громадського життя.

Були зроблені вибори Ради, до якої увійшли: А. С. Сінявський, М. Л. Кузьменко, М. В. Биков, Д. І. Еварницький, С. О. Липковський, В. О. Біднов, М. О. Богуславський, М. В. Маслов, В. М. Хреніков, М. К. Ємець, д. Дзябенко і Гарькавцев. У ревізійну чи контрольну комісію обібрано: А. Єфимовича, І. О. Рудічева і Штангєва.

І після сих зборів діяльність «Просвіти» розпочалась. Зразу же виділилась чимала співоча і драматична секції, які і дають вистави і концерти на користь «Просвіти», а також добродійною метою. Що суботи бувають для членів «сімейні вечори», на яких головним чином працює драматична й співоча секції. Сі вечори мають успіх серед городян, дякуючи гарній постанові і доброму упорядкуванню їх. Можна тільки пожалкувати, що сі вечори, обмежують ся поки що виставами, співами та читаннями віршів. Потрібно було би дуже на сих вечорах робити доклади, читати реферати і т. и. Можна сподіватись, що се й буде незабаром, коли почне працювати літературна секція, на обов'язку котрої і лежить справа читання рефератів, лекцій і т. и.

Останній вечір 19. серпня вже був присвячений пам'яті письменника Г. Квітки-Основ'яненка; д. Харцив прочитав на українській мові гарного реферата про Квітку і його твори, а д. Кузьменко виступив з віршами Т. Шевченка «До Основ'яненка», які він дуже чудово прочитав. Народу було повно і усі були задоволені.

Взагалі «Просвіта» придбала вже симпатію катеринославців, і перед нею зараз велике і широке поле для роботи. «Просвіта» має вже коло 200 членів. Діяльність її швидко ширить ся. Поки що «Просвіта» має секції: літературну, бібліотечну, драматичну і співочу, котрі вже й працюють. «Просвіта» має право видавати книжки, листки, часописі; заводити продаж по селах книжок — і питання про сі справи як раз піднято у Раді «Просвіти». Видання листків по українськи дуже потрібно, і тільки можна побажати «Просвіті» якомога швидче приступити до сього.

«Рідний Край».

Анархія в Росії.

Цар з родиною виїхав своїм яхтом на Балтійське море в супроводі кількох воєнних кораблів балтійської ескадри. Чи се має бути тільки прогулянка, чи подорож з якоюсь ціллю, і як вона довго триває — не знати на певно. Очевидно, що революційні круги не пропустили сеї нагоди, щоби непустити поголоску, немов би цар втік на море, боячись у власній хагі за своє житє, але імовірнішою є друга версія, після якої мають наступити небувалі до тепер репресії, а цар, хочтячи уникнути одвічальности за них, поїхав на той час гуляти на море. В звязи з тим стоїть здає ся алярмуюча вість з Варшави, що там власти приготовлюють великий погром в жидівській дільниці. Цілу Варшаву поділено на військові округи з вилученням цивільних властей. В кождім окрузі іменовано окремого воєнного начальника. Начальну коменду має одержати голосний Мелер-Закомельський, зв'язний зі страшною карною експедицією на Сибірі. Богато жидів втікає з Варшави. Вони звернули ся до берлинського банкира Мендельзона, щоби інстанціонував у Століпіна, а через краківського посла Дашинського заалармували телеграфічно цілу австрійську прасу.

І справді щось чудного діється в тій Варшаві. Війська стягають тудя до днини, зміцнено поліцію о 120 стійкових і 29 ревірових з Петербурга, а з Білостоку зголосило ся 130 вояків до поліційної служби. В цілїм місті, окрім передмість, стійкові і ревірові огорожені бариєрами і мають право стріляти до кожного, хто приближить ся до них на 10 кроків. В рухливім місті в се прямо драконське зарядженє, тим більше, що всякий рух по 8. годині вже мусить устати. Мимо сеї військової сили і обострених зарядженєв бандитизм не устає, хотя зменшив ся децо радше через збільшену осторожність приватних людей, як через репресію властей. А попри се в минулім (після ст. ст.) місяці убито 15 стійкових, зранено 25, кинено 6 бомб, здемольовано 18 монополевих склепів, а 98 ограблено.

Поважно представляє ся статистика убийств за цілий час революційного руху в російській державі: Дневник „Сєводня“ обчислює, що від лютого 1905 року до мая 1906 р. убито підчас погромів 13.650 осіб, а ранено 12.828 осіб. Замахів на представителів власти і суспільности dokonano в тім часі 1.530 (убито 720 осіб, ранено 810). Число страчених на підставі судового вироку і розстріляних без суду виносить 1.150 осіб. Потерпівші представителі власти і суспільности ділять ся на ось які групи: генерал-губернаторів, губернаторів, начальників міст і адміралів 34, поліцеймейстрів і їх помічників 38, справників, комісарів, циркулових наставників і інших поліційних офіцерів 204, стійкових 206, стражників, поліційних сторожів 148, начальників і офіцерів тайної поліції та жандармерії 17, жандармів 51, шпіонів 56, офіцерів армії 61, вояків, козаків 164, почтарів і телеграфістів 23, колійовців 58, інших урядників 79, фун-

кціонарів властей громадских 20, учителів 19, духовних 31, земских властителів 49, фабрикантів і директорів 64, торговельників, банкірів і властителів домів 64, вкінці випадкових жертв 270.

Телеграми приносять нові дві сенсації дня: замах на б. президента російського кабінету др. Віттога в купільній місцевості Соден і смерть коменданта царских палат, б. генерал-губернатора петербурского і товариша міністра внутрішніх справ ген. Трепова. — Коли Вітте — доносить Lippische-Landes Ztg., — на залізничім двірці мав всісти до автомобілю, приступив до него російський студент Розенберг і заговоривши кілька слів, кинув ся на него з кинжалом. Вітте відхилив ся, а его зараз окружили поліціянти, бо задля его приїзду починено всякі осторожности. Справника замаху Розенберга, як і студентів, які перешкоджували его пійманю, — арештовано.

Про смерть Трепова доносять з Петербурга, що наступила о год. 6. вечером в его віллі в Петергофі внаслідок апоплектичного атаки саме по обіді. Причиною смерти мала бути недуга т. з. „angina pectoris“, однак Magdeb. Ztg. доносить з певного жерела, що Трепова отровано, а кухар і двох служачих зникли зараз при его смерті, бо були членами революційної, боєвої організації.

Н О В И Н К И.

— Календар. Вікторник: руско-кат. Захарій; римо-кат. Томи з Вілян. — В середу: руско-кат. Чудо Арх. Михаїла; римо-кат. Януяря.

— День цісарских уродин в Курітібі. „Gaz. polska w Brazylji“ доносить, що дня 18. серпня яко в день уродин нашого монарха Франц Йосифа I відправлено в Курітібі торжественне богослуження, на яким були крім персоналю австро-угор. консуляту представителі тамошних властей станових, заграничних держав, праси, шкіл і ин. По богослуженю і відспіваню австрійського гимну всі присутні пішли до консуляту, де консуль п. Милковскій в товаристві секретаря п. Квасиньского гостали всіх сердечно. Бразилійська і німецька праса присвятила особі нашого монарха з нагоди дня его уродин просторі і симпатичні статі.

— На будову руского театру у Львові зложено в серпні с. р. 1.361 К 89 с. Разом досі зібрано на ту ціль 183.963 К 47 с.

— Міністер др. Дершата виїхав в суботу в 11:45 вночі зі Львова до Черновець, де вчора був при посвяченю угольного каменя під новий дворець велізниці.

— З життя Українців на Кубані. В місті Катеринодарі над рікою Кубанею зложено „Кубанське Просвітне Товариство“, якого I. заг. збори були дня 7. с. м. Присутних членів було поперх 100. Голова зборів п. Ерастов отворив збори патріотичною промовою, в якій ззивав кубанських Українців до просвіти і організації. Далше сповістив зібраних, що поліцмайстер Чортік заборонив устроїти „український ярмарок“, до якого вже було всьо приладжене. Заборона виїшла мабуть під впливом управителя канцелярії наказного атамана Руденка, котрий є великим ворогом всего, що українське. Над тою справою збори перевели дискусію і ухвалили вислати телеграму до намісника Кавказа з просьбою, знеести незаконний розпорядок Чортіка. По виборі старшини товариства т. зв. „товарискої ради“, до якої виїшли Ерастов, Потапенко, Янченко, Жарко, Ганна Ротар і ин., ухвалено

переказати раді: утворене пропорованих комісій: літературної, управи кіосків, організації народних читалень, драматичної, музичної, видавничої і т. д.

При кінці зборів прочитав голова дві телеграми, — одна з Петербурга: „Горяче витаємо перше зібране Просвітного Товариства — Праця“. Друга від відомого на Кубані бувшого інспектора народних шкіл п. Левитского, котрого тепер засилають інспектором гімназій в Тифліс: „Щиро витаю нове Товариство, бажаю гарної долі. Прошу прийняти членом“. Збори гучними оплесками привитали телеграму і одногласно прийняли Олексія Августиновича своїм членом. Помешканем задля своїх засідань, зібрань ради, вечерів музичних і літературних і для ріжних решетицій Товариство ухвалило дівочу гімназію, де є гарна сая і уряд котрої, співчуваючи „Просвіті“, дозволив се на неважких умовах.

— Помочи для піонірів рідного промыслу! Одержуємо до поміщення отсей поклик: Завтра виправляє наша інституція 24 хлопців, синів руского народу, до п. к. промислової школи у Львові — виправляє як мати свої діти — а других тільки бо 26 записала на науку в ріжних перворядних вартатах ремісничих і завздєнях торговельних. Ціла та громадка, ціла півотка бідних хлопців як зі школи так і з вартатів поверне кожного полудня і кожного вечера до своєї матери, щоби їх накармила, щоби їх огріла, обіпрала і щоби дала їм вічліг.

Родимці! Булисьмо сьвідками, що все, коли яка народна інституція біла в дзвін тривоги і кликала о ратунок, Ви по можности а деколи навіть з подиву гідним пожертвованем сьпішили їй в поміч; — тому і тепер — коли до нашої бурсы зголосило ся так велике число, головно синів і сиріт бідних руских селян, що мусілисьмо перейти границі фінансової можливости і вмісто 36 як недавно оголошувалисьмо, прийняти мусіли ми 50 хлопців, — маємо надію, що голос наш не буде голосом вопіючого в пустини, але що ціла руска патріотична суспільність, хоч як она зі всіх сторін натягана, стягне ся з послідного і посилати буде стало на удержаня тих хлопців, котрі рішились упромисловити нашу націю, котрі рішились знаціоналізувати промысел, який є головною підоймою економічною всіх народів.

Родимці! Ви самі добре розумієте, як велику задачу сповняє наша інституція в економічнім відродженю народу але повиннісьте також знати, які великі є потреби сеї бурсы. Ціле удержанє 50 питомців буде коштувати 1.500 К місячно, з чого найвисше 1/3 часть заплатять їх родичі і опікуни а цілу тисячку зложити мусять кожного місяця руска патріотична суспільність. В сїм місяці мусимо в додатку справити 20 нових ліжок, 20 сїнників, простирал і коциків, кілька столів і лавок і розширити льокаль, через що видатки наші вже в першім місяці будуть так величезні, що з позісталої з попередних літ готівки мало що лишить ся. Не остає нам отже нічо иншого, як відозватись до Тебе, Руска Суспільности, відлякатись до Вашого, Родимці, патріотизму, занукати до Твого, Руский Народе, серця і надїятись, що народ, котрий рішав ся іти сьміло на стрічу волі і красної долі, сею інституцією так заопікує ся, що она в своїх змаганях не устане, але що своєю невсипущою працею здобуде вкінці своєму народови золотодайну галузь промыслу.

Жертви просимо відсилати на руки п. Івана Бачиньского, голови Бурсы і касієра Дністра у Львові, Ринок ч. 10. — Від Виділу Рускої Бурсы ремісничої і промислової у Львові. — Всі рускі часописи просить ся о ласкаве повторенє сего поклику.

— Тов-о „Родина“ в Коломій устроює в неділю дня 23. вересня с. р. в салі „Народного Дому“ вечерницї з танцями. Стрій візитовий, або народний. Вступ 2 К. Початок точно о 8. веч. — За Виділ: Каратницький.

Вечерницї з танцями устроює „Руска Бєсїда“ в Чорткові дня 2. жовтня. — Запові-

джені вечерницї в Стрию на 20. с. м. будуть аж 3. жовтня с. р.

— Красва рада шкільна іменувала учителями (-льками) 1-кл. шкіл: Ядв. Турецку в Кругові, Олену Петровичівну в Черемошні, Гон. Каршневичівну в Черепині, Ізид. Шпрінгвальдівну в Фатівцях, Йос. Цуду в Пшедборжу; Зоф. Новиньску в Ольшовачах, Миколая Шавалу в Ракобутах, Мар. Кульчицку в Новосілці Івана Ярецкого в Головачевій, Стеф. Шашкевичівну в Библі, Івана Сроковского в Рожисках, Йос. Шікулівну в Майдані; перенесла: Андрія Милівку, учителя 6-кл. шк. муж. в Рудках, на рівнорядну посаду до 5-кл. шк. в Ниську, Михаїла Малиша, учителя 5-кл. шк. муж. в Старім Самборі, на рівнорядну посаду до 5-кл. шк. в Турці, Івана Бурбеля, управителя і Олену Бурбелєву, учит. 2-кл. шк. в Городиславичах, на рівнорядну посаду до 2-кл. шк. в Команчи, Волод. Вєствалєвича управителя і Брон. Вєствалєвичєву, учит. 2-кл. шк. в Рацеховичах, на рівнорядне посади до 2-кл. шк. в Тимовій, Романа Кольмана, управителя 2-кл. шк. в Заклічині, на рівнорядну посаду до 2-кл. шк. в Жєзаві, М. Захарску, учит. 1-кл. шк. в Печихвостах, на рівнорядну посаду до школи в Білоберезці, Омел. Майдани-ого учителя 1-кл. школи в Волкові, на рівнорядну посаду до школи в Болотні, Люд. Козловску учительку 1-кл. школи в Ляшках горішних, на рівнорядну посаду до школи в Підтемім, Авг. Поломского, учителя 1-кл. школи в Лєсниці, приділеного до 1-кл. школи в Буковині, на рівнорядну посаду до школи в Королевій польській; Альфр. Венгровску, учительку 1-кл. школи в Королевій польській, на рівнорядну посаду до школи в Могильній; Івана Пшигородского, учителя 1-кл. школи в Березові нижнім, на рівнорядну посаду до школи в Стопчатові; Юл. Кутковску, учительку 1-кл. школи в Стужниці, на рівнорядну посаду до школи в Жєгєстові; Франц. Румансторфєра, учителя 1-кл. школи в Кропивнику старім, на рівнорядну посаду до школи в Губичах.

— Неудалий „буквар“. В послідних часах виїшли в Полтаві дві нові шкільні книжки в українській мові, а се „Граматика“ Залозного і „Українській початковий букварець“ Н. С. Пухальского. Сей „букварець“ стрітив ся зі строгою критикою в полтавскім тижневнику „Рідний Край“. Критик доказує п. Пухальскому повне незнанє шкільних справ і методику учєня письма, а через те і „букварець“ є непридатний до науки. Автор „букварця“ не держав ся іменно порядку звуків на основі їх фонетичної і графічної вартости. Материялу до читаня подано дуже мало і дїбрано его неуміло. П. Пухальский придумав ще свою власну правопись. Замість >е< пише він >э<; замість >в< — >е<, замість >і< — >и<, замість >и< — >ы<, замість >йо< — >ё< ітд. Приміром слово „Шевченко“ написанє в „букварци“ Пухальского: „Шєвчєнко“. Вкінці критик (Г. Ш.) замічує: „Бїда, як пирога почне пекти сапожник“ казав покійний Крилов, але нам здаєть ся, що то тільки пів бїди, а то бїда, коли недотєпа берєть ся за таке велике діло як складання букваря. Щоб більш цього не трапляло, поради́мо д. Пухальскому не братись більш за те, до чого в його нема кебєти, а щоб люди не лаялись, поради́мо хутенько зібрати букварці на піднал і навіть своїм дітям (коли вони є) не показувать“.

— Поетичний кутик.

Думка.

А вихор листок за листком рве — зриває...
любити вас годі, о цвєти мої —
тут згинуті все мусить — усе тут минає
любви чар, краса і ясні щастя дні.

Цвєт вянє у мять сю, як на його гляну
і вічу паде в низ сьвітляних рій зір...
все мов поринає в хвильях океану —
нігдеж і нігде не спічне довше взір?...

Туга днесь ще взір мій зводить на хмарини
люблю лиш ті хмари чудові, дивні —
пливуть і плывуть мов стадо лебєдинє,
здаєть ся, все змінні — і все ті самі.

Уляна Кравченко.

Телеграми

з дня 17. вересня 1906.

Дубровник. Наслідник престола архієпископа Франц Фердинанд гостив у себе вчора наслідника чорногорського престола кн. Данила. З Дубровника поїхав архієпископ до Задару, де зготовлено йому величаві овації.

Петербург. В Петергофі помер нечаяно генерал Трепов, коментант царських палат, бувший ген.-губерн. Петербурга і заступник міністра внутрішніх справ.

Петербург. На місце Трепова став іменний палатним комендантом дотеперішній комендант корпусу жандармів ген. Дедюлін.

Новий Йорк. Коло Нового порту затонули два перевозові пароходи, на яких було 800 осіб.

Матеріали до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Переписка Д. Тянякевича з львівською „Громадою“.

(Конець).

Самому мені страх би хотілося почитати щось естетичного — щось критичного, та щось доброго, — а ну може-бъ и я собі помолодію.

Працювати мені хочеться, и я таки працюю вь моему повістві. Може й се вийде на якийсь пожитокъ Україні. Може хоч на проповідника народнього вироблюся — бо мої проповіді усе звичайно напереді обдумані — а голосить їх, знаєте, піпъ Українець. — Сповідую ся у їх не вьзъ одного... Порадьте ся, найбільшъ изъ Партицимъ, чи се не пішло-бъ по за програму Правди, надрукувати одну мою Провидь. — Тільки обережно, бо се знаєте річъ попівська. — Вь річахъ письменських, то нехай тамъ собі мені хто хоче говорить — то не побоюсь нікого, и коли що напишу, буде при тому и мій підписъ.

Вертаю! Коли-бъ нічого ліпшого не надбалося, хочъ Кремерові листи зъ Кракова. — Або якусь універсальну исторію штуки! Підіпла разъ підъ мій поглядъ книжка „Gervinus das 19-te Jahrhundert“ або ні нехай буде Вашъ розсудъ! Головъ та й ще молодихъ: И естетика добра, та практична, це значить повна усякого цитованія! — Галицьку письменність описувати — це ще завчасу — не чую до того теперъ ні найменшої охоти — и Правді чи бь не пошкодило. — Гей Тараса Кожанчикове видання, та Номія — то тобъ я вамъ бувъ вдячний — вдячний! Записати не маю звідки! А силатити — може-бъ я таки сплативъ, хочъ помалесеньку! — А що найперш — Федьковича зъ томика вийшлихъ поезій. — Розсудъ за нихъ Правді давно — предавно належався!

Якъ не ставе васъ на Тараса Кожанчиковаго видання — то хочъ Вашого Львівського видання усеї томика, — та ласкаві будьте дайте оправити, то я за теє заразъ поверну Вамъ кошта!

Питали за пісні народні! Навмисне шукавъ, его не надблетця міжъ моїми паперами — не ма, а усеї листи які коли одъ кого одібрабъ до найменшого переховали ся. — Вь іншихъ рукахъ буде ся річъ.

Остальєго Млаковаго и Федьковичевого писання висилаю.

Вертаю ся зновъ до Млакової Олені! Коли-бъ хто перенявъ яке оповіданне одъ другого, и багацько пропустивши ще перекрутивъ — и те кручення колибъ ще досталося до дальшихъ устъ — то що-бъ вийшло, подобне було до тієї повісті.

Ні діяннн, ні характеру, ні мотивованння повдичихъ чинівъ, ні живого протягу мислі — ні душі гуцульської ні зеленої Буковини — нічого не видно.

Найбільшъ сповіріяна постать народу, що поправді нічимъ хвалитись передъ чужими, за нікого стояти своїмъ:

Се розмазане ніщо, а те ніщо помачане вь недбалство!

Дві Московки одъ повість! ні передъ Sue-омъ ні передъ Bulver-омъ нема ій чога встидатись! — А слово гарне сто разъ пре-

гарне! Чи багато такихъ повістей у Васъ! — И дві одъ разъ у єдному номері друкувати не завадить!

Чи не можна вамъ ніякъ обійтись безъ тієї Олені? Може-бъ її місце заступило що гарнішого?! А якъ вже ні, то напишіте! — Бо моя думка єднака, ій треба другий разъ на світъ родитись — нехай проти усякої натури и експеріанції!

Таки по Кифорі и Ганусі — ніякъ друкувати Олені. — Повірте мені! А може воно бути, що хочъ у мізерні вийде вона люде! На усякий разъ, безъ доброго слова не можна й пропустити мені зъ хати!

Хмельницина єсть у мене — ніде не заділася.

Дорогі братчики! Коли остуживъ я Васъ собсю, моїмъ неслаухомъ, то даруйте! Ще та вь єдно кажу:

И високої могили
И вичірної години

Не забуду я!

Слово на Правду — приложене тутъ — и того молю: Ласкаві будьте оповістити за усе, за ходи и проходи, надії и злидні правдині, за цілу Україну, — що зазнасте усе передайте

моїй братній — широ братній
Вамъ душі

Данила Тянякевича,
попа Стиніславецького.

Ширшого слова на Правду — не маю коли тепер примістити.

Отъ знажу:

За дві Московки вже я написавъ за первий периодъ Козацтва — то-бъ тільки хтвѣ я на серце вложити и то мовъ кондичію чи не можна, щобъ Ви по скінченому видрукованню доконче пустили єго особнимъ виданнемъ у книжці на світъ! — Се перша праця того гатунку у насъ. Се бо и исторія, се мило сказати исторія!

Поезії Млаки стаютьчя чимъ разъ дороднішими! Спасибі и помагайбі єму сердешному!

Усе инше меншої ваги та правди не має чога ветидатись. — Тільки Охріма*) не зъ нової доби нашої письменности!

Скорого відпису Вашого якъ Господа надію ся!

Помістити Федьковичевоє посланне у Правді багато воно поможе Вамъ у єго правданні прихильности!

Тобі Олексіку, спасибі, за письмо, що нимъ мене одвідавъ.

Данило.

*) Драма Охрім на ярмарці. — Ред. Русл.

В книгарні Н. Товариства ім. Шевченка або через администрацію „Руслана“ можна дістати отсі книжки:

Гомерової Одиссеї перек. з Ніцциньского Ч. I.—2 К 40 с.	Ч. II.—2 К — с.
„Метаморфози Овідія пер. Сердешного“ 1 К — с.	
Йов, перексїв П. Ратаї 1 К — с.	
Григорій С. Сковорода 30 с.	
Великий, новела Оржешкової пер. Кониського 50 с.	
Др. Стоцький, Наука рускої мови 40 с.	
Істор. літературні перспективи Грузії 40 с.	
Непримирена, оповідання Кониського. 40 с.	
Дон Жуан Байрона, пер. Куліша 40 с.	
Антін Головатий, розвідка Уманця 30 с.	
Шевченко, Наймичка, повість пер. Кониського 60 с.	
„Клягива, „ „ „ 30 с.	
Проф. Ратміров, повість Мордовця пер. Уманця 40 с.	

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соляшній у Львові.
від 1. до 15. вересня 1906.

Нова сензаційна програма

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє В неділі і сьвята 2 представлєнє о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчєснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвига ч. 9.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*
„ Кракова	2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40, 9:30*
„ Підволочиск	7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*
„ Лавочного	7:29, 11:50, 10:50*
„ Рави рускої	7:50, 4:50
„ Станиславова	8:05
„ Самбора	8:15, 1:50, 9:20*
„ Любівя вел.	11:50* (13/5—16/9 в неділі і сьвята)
„ Яворова	8:18, 4:37
„ Янова	1:15 (1/5—30/9), 8:45* (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 9:25* (13/5—9/9)
„ Коломї	10:05
„ Ряшева	10:35
„ Тухлі	3:45 (від 15/6 до 30/9)
„ Брухович	7:07, 3:25, 5:30, 8:20* (всі від 6/5—23/9 щоденно і 1:45 (6/5 до 23/9 в неділі і р.-кат. сьвята)

На Підзамче.

„ Підволочиск 7:05, 11:30, 2:08, 5:35, 10:16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12:45*, 1:—*, 8:35, 2:45, 6:35* 8:25 10:05*
„ Іцкан	2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*
„ Підволочиск	6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*,
„ Яворова	6:55, 6:—*
„ Янова	9:15 (1/5—30/9), 1:35 (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 3:14 (18/5—9/9).
„ Лавочного	7:30, 2:30, 6:25*.
„ Самбора	8:55, 4:15, 10:51
„ Станиславова	9:10*
„ Белзця	10:45
„ Ряшева	4:05
„ Коломї	3:30
„ Рави рускої	7:25*, 11:35*
„ Перемишля	10:05* (від 1/5 до 30/6) Хирова Ясла
„ Стрия	11:10*
„ Брухович	6:05, 2:28, 3:40, 6:26* (всі від 6/5 до 23/9 щоденно), 12:40 (6/5—23/9 в неділі і р.-кат. сьвята).

З Підзамча:

„ Підволочиск 6:32, 11:07, 2:32, 6:27*, 10:02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є зазначені зв'язкою. Пора нічна числять ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілєнє в міскім бюрі ц. к. державних залізницъ, пасаж Гавсмана ч. 9.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк
Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованнн папєри вартисні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджєно подобно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає ц сталєвій касі панширній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своя майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїши зарядженнє. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.